

פרשת תזריע

נושא השבוע: סיפורה של ברית

מה בפרשה

- **טומאת היולדת** – אשה שילדה בן זכר נחשבת טמאה במשך שבעה ימים. במשך שלושים ושלושה ימים נוספים אסור לה להיכנס למקדש והיא אסורה במגע בדברים הנחשבים קודש כגון בשר קודש ומעשר. אם היא אשת כהן אסור לה לאכול מן התרומות. אשה שילדה בת, טמאה במשך ארבעה עשר ימים וזמן היטהרותה ששים ושישה. בתום ימים אלה עליה להביא כבש ויונה או תור כקרבת חטאת.
- **מחלת הצרעת** – כאשר הכהן מזהה צרעת בגוף האדם עליו לעטות על עצמו סימני אבלות ולשבת מחוץ למחנה.
- **צרעת הבגד** – גם היא בתחום טיפולם של הכהנים. יש לכבס את הבגד או לקרוע חתיכה לפי הצורך.

נושא השבוע

פרשת תזריע עוסקת ב"תורת היולדת" – דיני טומאה וטהרה בעקבות לידת תינוק. דין ה"מילה" הובא כבר דרך אגב. כיוון שמשוהזכרו שבעת ימי הטומאה של היולדת נזכרת ברית המילה שזמנה היום השמיני.

המצווה להימול ולמול את הבנים ניתנת לאברהם (בראשית י"ז), **כאות ברית** בין ה' ובין זרעו. במקום אחר (שמות ד') מסופר כי ציפורה, אשתו של משה, **מלה** את בנה כדי להגן עליו מזעם האל.

ה"מילה" **אינה דווקא** מנהג יהודי, והייתה מעשה רווח במזרח הקדמון. אולם, ככל הנראה, בימי בית שני חדלו שכני ישראל ממנהג ה**מילה**, ומתקופה זו משמשת המילה כסימן היכר ל**יהודים** ומתגיירים.

ברית המילה מלווה ב**טקס** של ברכות - ברכת "שהחיינו", נתינת שם לרך הנולד וברכה לו. על אף התנגדויות מסוימות, רוב הציבור היהודי נוהג עד היום לקיים את מצוות המילה.

פרשת

ספורנו מפרש את הביטוי "**אות ברית**" המופיע בתיאור הברית בין ה' לבין אברהם וזרעו: "וּנְמַלְתֶּם אֶת בְּשַׁר עֲרֻלְתְּכֶם וְהָיָה לְאוֹת בְּרִית בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם" (בראשית י"ז 11). ופירושו: "לאות ברית - זכרון תמידי ללכת בדרכיו בהיותו כחותם האדון בעבדו".

הפירוש של **ספר החינוך** מקורו במדרש המעמיד את ה**תפיסה היוונית** לפיה גוף האדם מושלם, לעומת התפיסה היהודית הדורשת **תיקון**. במדרש שואל טורנוסרופוס הרשע את רבי עקיבא: "איזה מעשים **נאים**, של הקב"ה או של בשר ודם?" מאחר ורבי עקיבא יודע לאן חותרת השאלה הוא עונה כי מעשיהם של בשר ודם מעולים יותר ולהוכחה מראה לו **שיבולים ולחמניות** – שהלחמניות שהן מעשה ידי אדם הן בעלות ערך רב יותר. בסופו של המדרש שואלו טורנוסרופוס: "אם הוא רוצה במילה למה אין הולד **יוצא מהול** ממעי אמו?" אומר לו רבי עקיבא: "ולמה שררו (חבל הטבור) **יוצא עמו**, והוא תלוי בבטנו ואמו חותכתו? ומה שאתה אומר, למה אינו **יוצא מהול**, לפי שלא נתן הקב"ה את המצות אלא **לצרף** בהן את ישראל." כלומר המטרה היא להפוך את ישראל - בן האנוש לשותף - ומתוך כך **לבן ברית**.

מ

אנטונינוס מופיע בתלמודים **כנציב הרומאי** בארץ ישראל בתקופתו של רבי יהודה הנשיא (בערך במאה השלישית לספירה). ל"רבי" – הוא **רבי יהודה הנשיא** – ולאנטונינוס היו קשרים מיוחדים מאד וישנם מדרשים רבים בהם מתוארים מפגשים ביניהם. ישנה אגדה לפיה בסוף ימיו התגייר אנטונינוס והדעה היא כי מעשה זה הושפע ממהלך האירועים המתוארים במדרש "שלנו" בו ינק אנטונינוס **מחלב** אם יהודיה (כאשר היה עמה אצל הקיסר).

ד

ברית מילה היא אחת המצוות **הבסיסיות** ביהדות. אמנם אדם נחשב יהודי גם אם אינו מהול, אך המילה היא **אות למחויבות** לקשר בין האדם לאל כבן עם ישראל. אי-לכך זו אחת מהמצוות שאנשים **סיכנו** את חייהם על מנת לשמור אותה.

ר

הסיפור ממחיש שלא הייתה לאביו של רבי (וכפי הנראה גם לאימו) כל **התלבטות** האם לקיים את המצווה. הוא ידע שהוא אדם חשוב ואולי אנשים **ילמדו** ממנו, ולכן לקח על עצמו את הסיכון ומל את בנו. הסיפור מדגיש את **חשיבות המצווה** ואת שכרה בכך שהבן ניצל והגזרה בוטלה בזכות ההתעקשות של האב.

ש

נקודה לדיון:

- מעניין לבדוק יחד עם התלמידים, כיצד בונה המספר את סיפור המדרש כך שאנו נזדהה עם המעשה של ההורים – למרות שהוא מציג בחירה לא פשוטה. תשובות אפשריות: השר והמלך מוצגים כרשעים, כל האחרים תומכים בהורים של רבי (אפילו אימו של אנטונינוס!), ולבסוף - הגזרה בוטלה בזכות הסיכון שלקחו על עצמם הורי רבי יהודה הנשיא. חשוב להדגיש כי מצוות המילה היא לא מן המצוות "ייהרג ולא יעבור".

ה

השיר הנבחר "**איך שיר נולד**" יוצר הקבלה בין יציאתם לאויר העולם של שיר ושל תינוק. פרשתנו עוסקת בתורת היולדת, כאשר נושא **ברית המילה** בו בחרנו לעסוק מוזכר כאחד האירועים בתקופה הסמוכה ללידה (כאשר מדובר בבן כמובן).

ש

יוצרים רבים מתארים את תהליך היצירה כמעין **לידה**, הכולל **הריון** - בישול הרעיון ו**לידה** – כתיבה והוצאה לפועל. ההשוואה ללידה כוללת גם את הכאב המלווה אותה.

י

ניתן להזמין את התלמידים לספר האם הם חוו **תהליך יצירה** שכלל קשיים ולאחריו הלידה – ההגעה (המשמחת) ליצירה המוגמרת.

ר

